

Erken Dönem Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Erken Dönem Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21295>

Özet

Erken Dönem Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i (EDOSDÖ), çocuklar?n erken geli?im dönemlerinde sergiledikleri olumlu sosyal davran??lar? sistematik olarak ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlanm?? (adaptasyon) bir psikometrik araçtır. Ölçek, **Yardım Etme**, **Paylaşma** ve **Rahatlatma** gibi temel prososyal e?ilimleri de?erlendiren toplam 10 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme, 4'lü Likert tipi bir sistem üzerinden yapılmaktadır. Yapılan uyarlama çalışması (2020), ölçeğin Türk kültürü bağlamında geçerlik ve güvenirlik kriterlerini başarıyla karşıladığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Olumlu sosyal davran??, sosyal davran??, uyarlama, erken dönem, psikometri, prososyal davran??, Likert tipi.

Yazarlar

Gülpembe Yüceol, B. Aytaç, Z. Uçanok.

Amaç

Erken Dönem Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i'nin temel amacı, çocuklar?n erken geli?im dönemlerinde gözlemlenen olumlu sosyal davran??ların sıklığını ve yoğunluğunu güvenilir bir şekilde tespit etmektir. Uyarlama çalışması, ölçeğin orijinal yapısının Türkçe konuşan popülasyonda da geçerliliğini ve güvenirliğini test etmek ve bu alandaki araştırmacılara standart bir ölçme aracı sunmaktır.

Ölçek, 10 maddelik kısa formatıyla erken çocukluk dönemindeki sosyal yeterlilik düzeylerini hızlı ve etkin bir şekilde de?erlendirme potansiyeli sunmaktadır. Bu sayede, çocuklar?n sosyal-duygusal gelişimlerini destekleyici erken müdahale programlarının planlanmasına katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Yapı

Ölçek, psikolojik literatürde **Prososyal Davran??** olarak da adlandırılan olumlu sosyal davran?? yapısının ölçmektedir. Bu yapı, bireyin diğerlerinden herhangi bir zorlama olmaksızın, başkalarına fayda sağlamak amacıyla gerçekleştirildiği gönüllü eylemleri kapsar.

EDOSDÖ, bu genel yapıyı üç temel alt boyutta incelemektedir: **Yardım Etme** (başkasının ini kolaylaştırma), **Paylaşma** (kişisel kaynaklar başkalarıyla bölme) ve **Rahatlatma** (duygusal sıkıntıya yaşıyan bireylere destek olma). Ölçeğin çok boyutlu yapısı, erken dönem sosyal

etkile?imlerin karma??kl???n? yakalamay? amaçlamaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? kapsam?nda, özellikle ölçüt-ba??nt?l? geçerlik kan?tlar?na odaklan?lm??t?r. Bu amaçla, Erken Dönem Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i'nin puanlar?, çocuklarda davran??sal ve duygusal zorluklar? ölçen yayg?n bir araç olan Güçler ve Güçlükler Anketi'nin (GGA) alt boyutlar? ile ili?kilendirilmi?tir.

Yap?lan korelasyon analizlerinde, EDOSDÖ'nün olumlu sosyal davran?? alt boyutlar? ile GGA'n?n ilgili alt boyutu aras?nda beklendik yönde (pozitif) anlaml? ili?kiler bulunmu?tur. Ayr?ca, GGA'n?n davran?? sorunlar?, dikkat eksikli?i/a??r? hareketlilik, duygusal sorunlar ve akran sorunlar? gibi klinik olarak ilgili olumsuz boyutlar? ile EDOSDÖ aras?nda ters yönde (negatif) ili?kilerin tespit edilmesi, ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? di?er davran??sal zorluklardan ba?ar?yla ay?rt edebildi?ini ve yeterli ölçüt-ba??nt?l? geçerli?e sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in gu?venirli?i, iç tutarlıl?k yöntemi kullan?larak incelenmi?tir. Alt boyutlar baz?nda hesaplanan **Cronbach Alfa** iç tutarlıl?k katsay?lar? s?ras?yla .83, .77 ve .78 olarak raporlanm??t?r. Bu katsay?lar, psikometrik aç?dan kabul edilebilir s?n?rlar?n u?zerinde olup, ölçe?in maddelerinin kendi alt boyutlar? içinde yu?ksek du?zeyde tutarlıl?k gösterdi?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini desteklemek amacıyla yap?lan faktör analizleri, ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyutlu yap?s?n? do?rulam??t?r. Her ne kadar ölçek sadece 10 maddeden olu?sa da, bu maddeler Yardım Etme, Paylaşma ve Rahatlatma olmak u?zere u?ç farklı ancak ili?kili faktör alt?nda gruplanm??t?r. Bu u?ç faktörlü? yap?, erken dönem prososyal davran?? yap?s?n?n çok boyutlu do?as?n? yansıtmaktad?r.

Araç

Test Türü: Uyarılama

Format: 4'lü Likert Tipi Derecelendirme (Seçenekler genellikle "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a do?ru s?ralan?r.)

Mevcut Diller: Tu?rkçe

Popülasyon Grubu: Erken çocukluk dönemi (Ö?retmen veya ebeveyn raporlamasına uygun)

Yaş Grubu: Erken çocukluk dönemi (Uyarılma çalışması yapılıdık ya aralığına bağlıdır.)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çocuklar üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Toplam 10 maddeden oluşur ve alt boyutlar bazında puanlama yapılır. Yüksek puanlar, ilgili alanda daha fazla olumlu sosyal davranış sergilendiğini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Cronbach Alfa, Yardım Etme, Paylaşma, Rahatlatma, Güçler ve Güçlükler Anketi (GGA), sosyal yeterlilik, adaptasyon.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: gulpembe.yuceol@hacettepe.edu.tr

Yazışma Adresi: Gülpembe Yüceol (Sorumlu Yazar)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2020 (Uyarılma çalışması yayınlandı yılı).

Sorumlu Yazar: Gülpembe Yüceol.

İletişim: Ölçeğin kullanımı ve izinleri ile ilgili yazışmalar sorumlu yazarın e-posta adresi üzerinden yapılmalıdır.

PDF Kaynağı: Ölçeğin tam metni ve uyarılma çalışmasına ait detaylı rapor aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir.

The original PDF can be downloaded here: [erken-donem-olumlu-sosyal-davranis-olcegi-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/erken-donem-olumlu-sosyal-davranis-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Yüceol, G., Aytaç, B. ve Uçanok, Z. (2020). Erken Dönem Olumlu Sosyal Davranış Ölçeği'nin Türkiye'ye uyarılması ve psikometrik özellikleri. *Nesne*, 8(16), 82-94. DOI: 10.7816/nesne-08-16-06. Makaleye erişim: nesnedergisi.com

Erken Dönem Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek, toplam 10 maddeden olu?maktadır.

Yard?m Etme: E?yalar? ta??maya yard?m eder (örn.tabak, sepet...)

Payla?ma: Kendine ait e?yalar? payla??r

Rahatlatma: Ba?kalar? u?zgu?n ya da mutsuz oldu?unda onlar? rahatlat?r

ARABPSYCHOLOGY.COM